

תקופת הגאונים

היסטוריה, חברה וספרות

ד"ר רוני שויקה

שיעור 7: רב סעדיה גאון – כרוניקה של מאבקים

1. פולמוס הלוח: פסח ד'תרפ"ב, 921-923

2. אגרת בן מאיר, גאון ישיבת ארץ ישראל

ובאילו הימים הגיעו אלינו כל האגרות אשר כתבם דויד הא' בן זכאי הידוע אצלכם במעשיו הטובים ודרכיו התמימים הוא ובניו וכוהן, והמתחבר אליהם סעיד בן יוסף אלדלאצי אשר הוא דומה להם והם דומים לו. ובעת אשר התבוננו באגרות ידענו רוב חכמתכם אשר אתם יודעים בכבודכם. כי פירוש אלף אינם מכירים. קל וחוו' מכניסים עצמם במה שלא הנחילם חי העולמים ולא הרשם להזכיר בפה...

ואמרתם שאתם אבילים נזופים בבכי תמרורים ואנחה בעזבכם את האמת ובנטותכם מדרך ישרה לדרך מכשול ובשמעכם לדברי בן פיומי הדלאצי. אשר נתברר לפנינו בעדים ברורים וכשרים היעידו שהיה אביו מכה בפטיש בארץ מצרים לעבודה זרה ואכל מרק פיגולים ונדחף מארץ מצר' ומת ביפו, השיגה אתכם הצרה הזאת.

ואמרתם שנעשתם חרפה בגוים וקלסה בין המינים. הלא זה תאותו שלבן פיומי ובקשתו. ויי ידון דינינו וינקום נקמתינו ויעשה נקמה בכל מי שהוא מבקש עזרת השונאים...

3. ספר המועדים, רב סעדיה גאון

ויפנו המבינים אשר בישיבות אל קהילות ישראל הקרבים אליהם והרחקים ויזהירו אתהם את החקים ואת התורת ויאמצו את ידם במועדי אל: כי יגורו פן ישמעו שמע הממאיר ויתעו בו על כן זרו כתביהם בכל פאתי הארץ: ותהי מבוכה וחרדה על כל אלה בעיר ועיר ומדינה אשר השיג שמעו: ויתנו את ידם עוד לשלום בינימו לבלתי נדח נדח אין פרץ ויצאת ויאספו ויעשו כן: אחר הדבר הזה לא שב המחשיך מדרכו הרעה וישב ויחבר דברים לא כן באחרית אגרותיו הקל עונו הראשון והאחרון הכביד לו: ויעש ארבעה שערים אשר לא היו בין ישראל לא צום אלהינו ולא דברום נביאיו ולא עלו על לב חכמיו:

...

לא ירא אלהים לדבר על נביאיו שקר וכזב ולא חמל על צעירי הצאן פן ישגו בשעריו אשר בראם לו ולא פנה בלתי אל העמיד עצתו ומזמתו להחטיא עם ולהכשיל רבים ולפרוץ גדרות ולהסיע את אבניו ולבקע את עציו...

4. הפולמוס עם ראש הגולה דוד בן זכא